

ЧЕННЕЛІНГ: ПОШУКИ РОЗУМУ У ВСЕСВІТІ В КОНТЕКСТІ ПОСТМОДЕРНОВОЇ РЕЛІГІЙНОСТІ (культурологічні виміри)

Розглянуто особливості ченнелінгу як феномена постмодернкової релігійності, що сформувався в західному сегменті соціокультурного простору; представлено ретроспекції ченнелінгу як цілісної культурної практики і його особливості буття у сучасній формі; підкреслено роль ченнелінгу як індикатора космізації культури і засобу встановлення реальних контактів з позаземним розумом, Живою Землею як космічним суб'єктом

Ключові слова: ченнелінг, позаземний розум, постмодерна релігійність, «Нью Ейдж», архаїзація культури, езотеризм, теорія культури, культурна практика, соціокультурний простір, Книга Урантії, геокозм, «Жива Земля», космізація культури.

У семантичному полі постмодернкової культури дедалі помітного поширення набуває поняття **ченнелінг** – безпосередня калька з англійського channeling (від channel – канал). У російській й українській мовах вже є певний аналог цього терміна – **контактерство**; проте термін *контакт* не є самим вдалим для позначення даного феномена, бо його вживання без певних застережень, як побачимо далі, веде до утворення певної семантичної невизначеності, суттєво заважає чіткій демаркації принципово різних культурних практик. Категорія *контакт* є широко вживаною в контексті штудій проблеми **позаземних цивілізацій (ПЦ)**, яка має яскраво виражене загальнокультурне значення. В зазначеній проблемі не тільки збереглися і поглибилися світоглядно-філософські, релігійні, мистецькі, літературні виміри, але й яскраво виявилися додаткові – природничо-наукові, технічні, освітні, зрештою, політико-правові та інші, кількість яких невпинно зростає. Встановлення реального контакту з ПЦ або підтвердження факту їх буття в Універсі за допомогою технічних засобів, які пропонує сучасна радіоастрономія, або таких, що знаходяться поза її межами (раціональна уфологія; палеовізитологія; археологія Місяця та Сонячної системи; евереттика тощо) має стати заключним актом трансформації філософської концепції **позаземного розуму (ПР)**, її остаточного переходу у конкретно-наукову, практичну площину. Водночас цей процес позначатиме набуття принципово нових обріїв у подальшому розвитку людства.

Очікування Контакту з ПР, мультиплікація його культурних форм, у яких воно набуває виразу, зазнають не тільки кількісного поширення у сучасному соціокультурному просторі, а іноді і хворобливого характеру. Ці очікування є індикатором глибинної соціокультурної трансформації, яку зазнає людство. Трансформація глобалізованої культури супроводжується її **архаїзацією**, парадоксальною актуалізацією тих форм, що здавалося б були подоланими попереднім її розвитком. Водночас відбувається помітне послаблення позицій раціоналізованих форм освоєння дійсності, перш за все науки, яка протягом останніх кількох століть перетворилася на сенсоутворююче ядро європейської, а згодом і глобалізованої культури. Зазначена обставина наклала свій відбиток на постановку багатьох фундаментальних проблем, які знаходилися в дослідницькому полі не тільки соціогуманітарного і природничо-наукового пізнання, але й техніко-технологічної діяльності. Серед них, зокрема, була і проблема буття ПР. Водночас зазнала неочікуваних трансформацій і релігія, яка в умовах ослаблення раціоналістичних домінант сучасної культури, як іноді здається, набула «другого дихання». В глобалізованому соціокультурному просторі в черговий раз з 70–80-х рр. ХХ століття почала розширено відтворюватися сукупність строкатих філософсько-релігійних езотеричних рухів, що набули узагальненої назви «Нью Ейдж», «New Age», «Новий Вік». Як і в попередній період, наприкінці ХІХ століття, ці рухи, аналоги яких стають в нашому сьогоденні маніфестацією своєрідного «магічного ренесансу», поєднують спільні світоглядні засади. В черговий раз вони декларують ідею «нового віку» як якісно нового періоду в еволюції людства (на відміну від попереднього, «невдалого», «пропащого»). Частиною потужної хвилі ньоейджерівської релігійності, ньоейджерівського езотеризму, потенційно здатних поставити під сумнів подальшу долю багатьох традиційно-доктринальних релігій, що сформувалися в добу цивілізації, стає ченнелінг, який пов'язує надії на трансформацію людства саме з контактами з поліморфним ПР.

Мета дослідження – проаналізувати феномен ченнелінгу як один з проявів релігійно-філософських, езотеричних проєкцій фундаментальної проблеми буття ПР, вплив сайєнтифікації і космізації культури як стійких трендів доби пізнього модерну на розвиток ченнелінгу.

У глобалізованому соціокультурному просторі сьогодення, його комунікативному сегменті ченнелінг здобув потужну репрезентацію, перш за все об'єднаннями послідовників, традиційною видавничою діяльністю, нарешті, як культурна практика він знайшов не тільки пасивне відображення у Всесвітній Мережі, але й перетворив її на принципово нове поле власного відтворення їх вивчення становить самостійну міждисциплінарну наукову проблему. Загальні і спеціалізовані сайти є важливою складовою емпіричної бази дослідження ченнелінгу як цілісного соціокультурного феномена, в якому відбиваються суперечливі процеси космізації культури [37, 151 – 152].

У вітчизняному соціокультурному просторі сьогодення набувають розповсюдження книги з ченнелінгу, важливим продуцентом яких є київське видавництво *СОФІЯ*, яке має також контакт-сайт. Тут вміщено багато інформації щодо історії самого видавництва, складовою якої є також розповсюдження ченнелінгу як культурної практики в українському сегменті світового глобалізованого соціокультурного простору. З 1991 р. за зазначеною тематикою було випущено 51 книгу (поряд із спорідненою тематикою щодо астральних проєкцій, астральних мандрів, інопланетного дао; космічної йоги; реінкарнації; Хронік Акаші тощо) [37]. З 1999 р. в Україні двічі видавалася серія *Ченнелінг* (збірники I – XVI) [29], до якої входили *послання Старших Братів людства; тексти Лазариса; вчення Михайла*, присвячене онтологічним, космологічним питанням, зокрема, щодо Першопричини, «вічної» проблеми співвідношення духу і матерії, реінкарнації, кармі, різноманітним видам життя, еволюції, планам буття, колективним істотам тощо.

Ченнелінг як багатовимірний соціокультурний феномен, що є складовою ньюейджерівської релігійності, привертав певну увагу як рефлексуючих прибічників вчення або його симпатиків, так і фахівців різних галузей гуманітарної думки – філософів і публіцистів (Р.Т. Керролл) [11; 27], культурологів [36; 37; 38], релігієзнавців і теологів (В.А. Вовченко, Н.О. Добрина, В. Пітанов та інші) [2; 19], психологів (К. Райдалл, Естер і Джеррі Хик), обговорювався на конференціях з психіатрії [32], про нього писали журналісти, блогери (М. Лесовський) [12] та інші.

Дослідники сучасного езотеризму розподіляють феномени, які утворюють цілісний культурний ряд, до якого входить ченнелінг, на три основні категорії (поряд з популяризаторами стародавніх езотеричних традицій, містицизму й окультизму, а також авторськими духовно-практичними системами, створеними шукачами духовної реалізації в ХХ столітті). Саме до цього ряду важливими, ледь не провідними «входять нові одкровення від вищих духовних сутностей, передані через посередників-провідників в ході сеансів ченнелінгу» [17, 39, 40].

За джерелом інформації, що передається ченнелерами, в середині даного напрямку можна виділити три підгрупи. Перша з них репрезентована посланнями представників вищих космічних цивілізацій: Кассіопеї, Плеяд, Сиріусу, які є показниками, індикаторами процесів космізації сучасної культури, друга – вченнями «Піднесених Вчителів», репрезентованих махатмами, відомими з теософії, вчення Агні Йоги тощо. Третю категорію джерел становлять безтілесні сутності, серед яких є й ті, хто називає себе ангелами, а також безіменні духи; її «неспеціалізований» характер, невизначеність складу акторів відкриває простір для містико-релігійної креативності як близького, так і віддаленого майбутнього.

Дослідження генези ченнелінгу в сучасній формі дозволяють з'ясувати *механізми культуротворчості*, які детермінують відтворення нової, ньюейджерівської релігійності. Перш за все, ченнелінг віддзеркалив суперечливі процеси, пов'язані з *сайєнтифікацією і космізацією культури* [36; 38]. Протягом другої половини ХХ століття у контексті функціонуючої наукової картини світу відбувається тривалий вкрай складний процес трансформації філософської концепції позаземного розуму у конкретно наукові уявлення про позаземні цивілізації, методику і методологію їх пошуків і зв'язку з ними, що мають операційну спрямованість й утворюють певний соціокультурний кластер, який має не аби яку філософсько-антропологічну «навантаженість»; «*ПП – ПЦ – CETI – SETI – METI – CETI*» [31; 33; 34]. Його чинниками є проблеми, що позначаються відповідно: ПП – позаземний розум; ПЦ – позаземні цивілізації; CETI – від англ. Communication with ExtraTerrestrial Intelligence – зв'язок з позаземними цивілізаціями; SETI – від англ. Search for Extra-Terrestrial Intelligence – пошук позаземних цивілізацій; METI – від англ. Messaging to Extra-Terrestrial Intelligence – послання позаземним цивілізаціям – спроби передачі міжзоряних послань від людства ймовірним розумним істотам за межами Сонячної системи; врешті-решт, повернення до старого скорочення на новому рівні і з принципово новим змістом, CETI – від англ. Contact with ExtraTerrestrial Intelligence – контакт з позаземними цивілізаціями.

Водночас сайентифікація і космізація культури доби пізнього модерну, в свою чергу, обумовили виникнення *нових*, у тому числі релігійно-філософських, езотеричних – *проекцій фундаментальної проблеми буття ПР*. Ці проекції, з огляду на кліповий характер культури постмодерну, створюють численні фрактальні структури, розгалуження, «мости», «вузли», несподівані «перетинання», які відображають фундаментальні закономірності розвитку культури. У збуреному соціокультурному просторі, сама метрика якого перебуває в динаміці, відбувається іноді парадоксальне фокусування трендів розвитку культурних практик різної філософсько-світоглядної природи. Власне одним з наслідків цього є і ченнелінг, який посідає помітне місце серед форм релігій «Нової Ери».

Критично налаштовані блогери підкреслюють «компенсаторний» характер ченнелінгу щодо розвитку сучасної науки. «Міфологія нашого часу будується на ідеї, – зазначає В. Фатюшин, – в яку глибоко увірував загал: космос населений іншими розумними істотами. А якщо вони освоїли техніку міжзоряних перельотів, то вони є расою більш розвинутою порівняно з нами. На спроби знайти «братів по розуму» в глибинах простору витрачаються велетенські кошти. І якщо фізично вченим не вдалося здобути докази, які визнала б уся планета, то психічні контакти з інопланетянами йдуть повним ходом. Але насправді ніхто не знає, з ким спілкуються контактери. Наскільки відповідає істині інформація, яку ми отримуємо: вона варіюється від повного марення (а може, воно-то й є істиною?) до свідчень, що цілком походять на правду» [26]. Відсутність реального контакту з іншими носіями розуму, вкрай важливого для самоусвідомлення людини, для розуміння її місця у Всесвіті (про що у свій час переконливо говорив К.Г. Юнг), компенсується імагінативним конструюванням потенційних співбесідників; різноякісність земних акторів цієї діяльності веде до невизначеності її кінцевих результатів.

Процеси космізації ченнелінгу як релігії «Нової Ери» розгорталися вкрай нерівномірно, що не в останню чергу зумовлено соціокультурним контекстом його формування і подальшого відтворення. Визначальним в ньому є перш за все світ повсякденності, який оточує пересічну людину постіндустріального, інформаційного суспільства. Буття постмодернової особистості в цьому суспільстві, соціумі визначають її переважне знаходження в стані «екзистенційної нерівноваги». В ньому космічні чинники не є визначальними, але їх присутність у світі повсякденності невпинно розширюється. Свідченням цього є та вакханалія з «кінцем світу за календарем майя», яка штучно підтримувалася і роздухувалася за всіма правилами психологічної війни у глобалізованих ЗМІ протягом усього 2012 р.

Витоки ченнелінгу як цілісної культурної практики, зазвичай, пов'язують з діяльністю письменниці Джейн Робертс (1929 – 1984), яка стає «каналом» для однієї із «сутностей», відомих у «контактерській» субкультурі під ім'ям Сетх [37, 154 – 155]. Після її смерті в контакт із Сетхом вступали також інші земні «канали». Комбінаторика культури кризового модерну продовжувала працювати, внаслідок чого вчення Сетха, яке тлумачило широке коло світоглядних, філософських, філософсько-релігійних, історико-релігійних проблем (багатовимірність особистості людини та її одночасне існування на різних планах буття, природу реінкарнації, особистість Христа тощо), набуло подальшого розвитку.

З точки зору феноменології зазначених процесів становить інтерес історія одного з акторів ченнелінгу у сучасній формі – Джудіт З. Найт (уродженої Хемптон, або Джудіт «Зебри» Найт), яка не випадково знайшла численні мережеві «відлуння» [20; 23]. У субкультурі ченнелерів, яка склалася в останній чверті XX століття, своєрідний окультний «тандем» Джудіт З. Найт і її «сутності» – Рамтхи – вважається найвідомішим. Значна кількість звернень до історії цього «тандему», що належить до третьої підгрупи «каналів» (на тлі буденності, побутовості контексту події), певною мірою, суттєво утруднюють розуміння механізмів відтворення постмодернової, ньюейджерівської релігійності.

Міфологічний космізм, у якому людина є свідком геологічних катаклізмів, битв різних рас і народів, окультні ідеї, розмита традиційно-доктринальна релігійність, притаманна Новому Світові, ньюейджерівська релігійність, образи кінематографу, наукової і ненаукової («фентезі») фантастики – все це стає тлом і, водночас, активними факторами відтворення найдивовижніших побудов ченнелінгу. Їх розповсюдження відбувається на тлі втрати критичності масової свідомості західного суспільства, свідомого блокування раціоналістичних підходів до соціальних реалій, буяння маніпулятивних технологій. Навіть при тому, що численні пророкування Рамти виявилися неправильними, це не перешкодило Джудіт З. Найт заснувати так звану *Американську гностичну школу* і брати плату за навчання в ній. *Комерціалізація* – іноді гарячкова і прямолінійна – нових культів наприкінці 70-х – початку 80-х рр. XX століття стає також їх суттєвою ознакою.

Отже, у діяльності Джудіт З. Найт (як і її попередників) знайшла відображення важлива закономірність розвитку культури як такої. Тренд її розвитку, що стає домінантним (або субдомінантним) в ту чи іншу епоху, в тому чи іншому сегменті, впливає на геометрію соціокультурного простору, «викривляє» її. Внаслідок цих змін він стає точкою фокусування, точкою «збірки» інших трендів, утворення певного кластеру. Внаслідок цього помітно зростає часова відстань сформованого тренду, яка може сягати далеко за часові межі плинної епохи. Тренди, що

дедалі активніше починають взаємодіяти з новою домінантою, є або послабленими, або частково автономними. В останньому випадку вони можуть певний час співіснувати з майбутньою домінантою в стані явної чи латентної конкуренції. Вони не перетворюються на домінанту через випадкові причини, загальну непередбачуваність, невизначеність в роботі комбінаторного механізму культури.

Важливим кроком у напрямі космізації ченнелінгу стає так звана *Система Михайла* [29, кн. VII, XIII], яка є одним із вчень сьогодення, що репрезентує його як цілісний соціокультурний феномен. *Система Михайла* уособлює практику спілкування з колективною істотою, яка складається з 1050 душ, – на кшталт носія колективного розуму планети Палладор з широко відомого науково-фантастичного оповідання А. Кларка (1917 – 2011) «Рятувальний загін». [9]. «Складові» цієї істоти, її «особистісні елементи» колись жили на фізичному плані, а тепер відійшли до плану казуального, звідки надсилають своє вчення землянам. Душі користуються ім'ям *Михайла* – це ім'я останнього фрагмента, що жив на Землі. Їх учитель – *Безкінечна Душа*. Наприкінці XX століття. *Система Михайла*, своєрідне модифіковане до невпізнання відлуння неоплатонізму, здобула численних послідовників. З'являються нові «канали Михайла», випускаються книги і касети з інформацією про Систему, репрезентовану мережевими ресурсами [24].

У західному сегменті соціокультурного простору утворилися певні «імагінативні мости» між ченнелінгом і *містифікованою уфологією*. Ченнелінг перетворився також на окрему гілку драматичної «історії НЛО», яка триває майже сім десятиліть. Переконливим доказом цього став *Міжнародний Раельський рух (МРР)*, фундатором якого як релігійно-філософського напрямку стає французький діяч Клод Ворільон (*Раель*, на івриті означає «посланець»). К. Ворільон, громадянин Франції, автогонщик і видавець маленького спортивного журналу, батько двох дітей, у віці 26 років одержав «звістку» від прибульців-«елохимів» 13 грудня 1973 р. Зустріч, як завжди у таких випадках, відбулася під час його прогулянки у пустельній місцевості на півдні Франції, де йому власне і з'явився інопланетний корабель. Істота, що вийшла з корабля, мала абсолютно земну зовнішність, але невеличкий зріст (приблизно 120 см). Цивілізація «елохимів», яка клонувала людину у далекому минулому, протягом наступних тисячоріч терпляче чекала, поки людство «дозріє» до усвідомлення своїх витоків. Підготувати людство до зустрічі з інопланетянами повинен саме К. Ворільон, який заклавав міжнародний рух «раелітів» і об'їхав, як і личить Месії, увесь світ. Упродовж 80-х рр. XX століття. – початку XXI століття. МРР охопив 90 країн світу і налічує понад 65000 прибічників [22]. Низка робіт К. Ворільона, – зокрема «*Майтрея*»: «*Так клонуванню людини*»; «*Послання, передане інопланетянами*»; «*Прийняти Інопланетян*»; «*Почуттєва Медитація*» – широко репрезентовані у Мережі, у електронних бібліотеках *Куб*; електронній бібліотеці езотерики *Пазли* тощо. [21].

У глобалізованому соціокультурному просторі взаємодіють різноякісні тренди різної світоглядної природи, репрезентовані різними культурними практиками, які по-різному позиціонуються щодо сенсоутворюючого «ядра» культури. З одного боку, спостерігається поширення окультичних практик, розповсюдження «екзо-езотеризму», ньюейджерівської релігійності, які починають визначати навіть світ буденного, а з іншого, докорінно змінюються *моделі світобудови*, що знаходяться у підвалинах сучасної культури, основні складові якої перебувають поза «порогом розпредмечуваності» пересічного сучасника. Ці зміни набувають відбитку, в тому числі і в контексті ченнелінгу, який тим самим перетворюється на одне з світоглядних «чарівних дзеркал», яке ілюзорно дозволяє надати людиноsumірність принципово людинонесумірному світові. Тому в структурі ченнелінгу як цілісної релігійно-філософської системи починає помітно зростати питома вага першої підгрупи свідчень, репрезентованих «посланнями» представників вищих космічних цивілізацій. Самі прибічники ченнелінгу констатують, що за останні роки усе більше інформації й енергії надходить на Землю від «сутностей», що презентують себе як мешканців інших планет, зірок і навіть сузір'їв.

Серед локусів буття зазначених «сутностей» до вподоби ченнеллерам прийшлося сузір'я Плеяд. Саме його посланцям в ментальному просторі Землі належить підвищена активність. В межах субкультури ченнелінгу визнається, що найбільш глибоко і послідовно плеядеанські метафізичні вчення викладені в книгах Барбари Хенд Клау і Барбари Марсиніак, – виданих *Софією* [14; – 16]. Але насправді кількість «каналів», що контактують із Плеядами, не обмежується зазначеними персоналіями і постійно збільшується; не в останню чергу цьому сприяє специфіка мережевого простору як важливої частини глобалізованого. Хоча плеядеанців частіше усього вважають колективними сутностями, деяким з них надаються (і, як побачимо, не випадково), імена стародавніх єгипетських богів – Ра, Птах, тощо. Протягом багатьох років ченнелінгом активно опікувалася англійська письменниця Меррі Хоуп – авторка численних книг з кельтської, грецької, єгипетської й

«атлантичної» магичної традиції. Згодом вона перетворилася на «канал» для двох рас з іншого простору – часу – «левиних людей» і «кристалічних людей». Як бачимо, захоплення «фентезі» не проходило повз і для поважних ченнелерів... Крім того, коло співбесідників Меррі Хоуп помітно розширилося також за рахунок спілкування з духами Землі, інших планет Сонячної системи і самого Всесвіту. Інформація, отримана нею від цих «сутностей» і за змістом є своєрідною світоглядною амальгамою з елементів сучасних наукових теорій і з найдавніших езотеричних вчень, викладена в збірці *Вчення Сиріуса. Ченнелінг V* [29, кн. V].

Ченнелінг, як помітний феномен релігій ньюейджерівського напрямку, підпорядковується загальним закономірностям культуротворення. Тренд, який утворюється ним в соціокультурному просторі, репрезентований мережею артефактів різної природи – групами ченнелерів, семінарами, публікаціями, мережевою активністю тощо. Але для перетворення окремого тренду розвитку культури в доміную або субдоміную в тому чи іншому локусі соціокультурного простору потрібне формування власної «*соціокультурної ретроспекції*», репрезентація себе в якості феномена, який є завершенням змістовного, загальноновизнаного «*культурного ряду*». Таке «обертання у минуле» є умовою забезпечення також і далекодії тренду в хронотопі культури, стає запорукою пролонгації його як цілісної культурної практики вже за межами плинної епохи.

Однією з суттєвих ознак філософсько-культурологічних ретроспекцій прибічників ченнелінгу є цілеспрямовані і постійні твердження про те, що *таке явище, як ченнелінг, існувало завжди*.. Більше того, без цього явища у світі *не з'явилося б жодної релігії*. До віддалених попередників ченнелінгу відносять шаманів, а згодом творців і Вед, і Біблії, і Корану [2]. Одними з найближчих до нас у часі попередників ченнелінгу вважаються *спіритизм* і *теософія*. Звернення до них з боку прибічників ченнелінгу було зумовлене не тільки певною «*функціональною спорідненістю*», – як і ченнелінг наприкінці ХХ – початку ХХІ століття, вони надавали «канали зв'язку» надлюдським сутностям у секуляризованому світі з другої половини ХІХ століття. Крім того, як і спіритизм з теософією, ченнелінг (як і багато інших ньюейджерівських рухів) є *релігією Безперервного Одкровення*, що надає йому можливість корегування, трансформації у відповідності до нових соціокультурних реалій догматичних інтерпретаційних схем персоналістичних традиційно-доктринальних релігій доби цивілізації [13; 35]. А отже, ченнелінг набуває додаткової здатності до експансії в секуляризованому постмодерновому соціокультурному просторі, відкриває можливість *багатомірної реценції* строкатих елементів культури минулих епох як західного, так і східного походження.

Формами, спорідненими з ченнелінгом, в специфічному радянському соціокультурному просторі вважається вчення *Роза Міра* Д. Андрєєва (1906 – 1959), який визначається одним із найпотужніших контактерів. Він увів поняття метаісторичного пізнання, яке набуло поширення в строкатих езотеричних концепціях постмодернної доби. Це пізнання складається з метаісторичного осяяння, споглядання й осмислення. Крім того, проявами власне трансового ченнелінгу у *Розі Світу* прибічники цього вчення вважають феномен, який він називає «*трансфізичним пізнанням*». Відповідно до *теорії метаісторії* усі події, що відбуваються на Землі – усього лише наслідок того, що робиться в інших світах, які він, за його переконанням, відвідував.

Після Д. Андрєєва в колишньому СРСР, а потім у пострадянських державах з'явилося багато контактерів – варто згадати, наприклад, *Щоденник Надії*, який набув розголосу у ЗМІ наприкінці 80-х рр. ХХ століття. Оскільки у вітчизняному соціокультурному просторі традиційно сильні позиції Православної Церкви, а з вчень «Нової Ери» – теософія й Агні Йога – тут частіше усього відбуваються контакти з Ісусом, Богоматір'ю, православними святими і Махатмами Шамбали.

Звісно, таке тлумачення ченнелінгу як «прокладання каналу», по якому люди одержують інформацію «ззовні», надавав йому не аби яку світоглядну гнучкість і додаткову соціокультурну динаміку; водночас він стає переконливим проявом *релігійного синкретизму*, притаманного всім епохам глибинних соціокультурних трансформацій. Водночас синкретичний характер ченнелінгу веде до утворення певної «зони напруги» у стосунках між прибічниками зазначеного вчення і традиційно-доктринальними релігіями. Деякі церкви, зокрема християнські, ведуть рішучу боротьбу з ним [19]. Всіх Наставників, що передають послання «каналам», християни автоматично зараховують до бісів.

Раціоналізовані побудови прибічників ченнелінгу, образний ряд, притаманний свідченням самих ченнелерів, з очевидністю тяжіють до *фантастики* як культурної практики модерну і постмодерну. Різниця полягає лише в тому, до яких саме зразків тяжіє актор – до масової чи елітарної інтелектуальної фантастики. Попри намагання письменників-фантастів увявити у своїх творах позаземний або позалюдський розум прибічники ченнелінгу вважають, що він завжди був присутній на Землі.

Марно астрономи прислухаються до слабких радіосигналів із Всесвіту; робота КОМКОНУ – «Комісії з контактів», про яку в свій час писали брати А. і Б. Стругацькі, триває протягом усього часу існування людства, а сьогодні набуває більш широкого характеру. Цим розумом є Старші Брати людства. Серед них багато знайомих імен «прогресорів»; це і Ра, і Афіна, і Птах, і Архангел Михайло, і Майтрейя, і Сен-Жермен, і Ель Морія, і Кут Хумі тощо. Зокрема, пошуку доказів існування Піднесених Вчителів багато років свого життя присвятив американський окультист Гай Баллард (1878 – 1939), здобутки якого увійшло до кластеру ченнелінгу. Г. Баллард вважав, що став «каналом» для одного з таких Вчителів – Сен-Жермена і був прилучений до його планів підготовки Сьомого Золотого Віку, ери земної досконалості [29, кн. IX, XIV]. «Канали» спілкування з ними зазнали також потужних процесів космізації.

Саме під впливом цього процесу боги і герої, чарівники й мудреці Землі набули нового образу, відповідного новому хронотопу буття людства, який набуває космічних вимірів – працівників Галактичної Ієрархії Світла, захисників і керманців еволюції людини. Всі вони уособили здатність езотеричного знання «унікальним чином сполучувати схильність до архаїчного міфологічного мислення з відкритістю до усього новому. Ця відкритість, з одного боку, ламає традиційні погляди, але з іншого, слугує лише матеріалом для чергової трансформації інтерпретаційних схем. Динамічна пластичність езотеричного знання в його протистояннях із екзотеризмом вигадливо контрастує з декларативною спрямованістю до незмінних зразків «золотого» минулого й опорою на непорушні авторитети» [17, 84, 85].

Зазначена гнучкість інтерпретаційних схем реальності, запропонована ченнелінгом, дозволяє залучити до кластеру феноменів, які утворюють його субстрат, «тіло», девіантні наукові, псевдонаукові, білянаукові концепти різної природи і спрямування. Зокрема, мова йде про *Книгу Урантії* (The Urantia Book), записану в 1934 – 1935 рр. кількома людьми, що забажали залишитися невідомими. Вона була продиктована, на їх твердження, численними надлюдськими сутностями, переведена російською мовою і зараз широко репрезентована у Мережі [10]. Ця книга була спробою сформулювати новий погляд на історію і структуру всесвіту, на походження, історію і долю людства. *Книга Урантії* складається з 196 частин, в ній 2097 сторінок. Шанувальники вчення, пов'язаного з Книгою, стверджують, що техніка, за допомогою котрої складові *Книги Урантії* були передані людям, раніше не була відома на Землі. Видана була *Книга* лише в 1955 р. групою ентузіастів, котрі створили спеціальний фонд, який, в свою чергу, утворив відділення в багатьох країнах. Дотепер *Книга* набула десятки тисяч шанувальників, серед яких багато інтелектуалів і навіть фахових учених, її поширюють в усьому глобалізованому соціокультурному просторі. Попри цю обставину не припиняється також і її критика як фахівцями, так і на форумах [10, 228-231; 23; 26; 28].

Книга Урантії запропонувала цілісну і, головне, наочну картину Всесвіту, що намагалася поєднати науку, філософію і релігію в рамках єдиної космологічної системи. Вона адресована до послідовників усіх релігій, але велика частина Книги є, по суті, узгодженою і розширеною версією християнської картини світу. Вона суперечить деяким книгам Біблії і стверджує, що ці книги були перекручені. Традиційна релігійна картина світу, притаманна християнству, «надбудовується» новою інформацією. «Урантія» – це космічна назва Землі, яка є однією з 10 мільйонів населених планет нашого Всесвіту, Небадону; разом з іншими аналогічними системами він становить супервсесвіт — Орвонтон. Орвонтон, у свою чергу, – лише одна із семи частин Великого Всесвіту, Хавони. Істоти, що є справжніми авторами *Книги Урантії*, походять з різноманітних частин Великого Всесвіту.

Серед елементів, що увійшли до субстрату ченнелінгу, є екологічне вірування, соціокультурна міфологема «Жива Земля», яка відбиває зростаючу загрозу екологічної катастрофи, а також вичерпаність техніко-технологічного шляху, що склався протягом останніх століть [30; 38, 78]. Гіпотеза «Геї», висунута англійським вченим, інженером і мислителем Джеймсом Лавлоком в 70 – 90-х рр. XX століття, надала імпульс для розробки сучасного варіанту системної організмичної науки про Землю – геофізіології (теорії Геї). «Можливо, – вважає А.Б. Казанський, – геофізіологія з часом і стане тією синтетичною біосферною наукою, про створення якої В.І. Вернадський мріяв ще півстоліття тому» [7]. Можливо, стане. Але її прибічники виходять з того, що Земля є Планетою-Особою, з якою людству можливо і необхідно встановити та підтримувати діалог; прибічники міфологеми поширюють інформацію щодо технологій діалогу з планетою та їх зміст. І теза про діалог вводить цю міфологеми в русло ченнелінгу. Водночас одним з наслідків залучення міфологеми «Жива Земля» до субстратних засад ченнелінгу, його тренду у постмодерновій культурі є розширення геокультурних таксонів його існування. Наприкінці XX століття розпочалась діяльність Пеппер Льюїс (Pepper Lewis, Буенос-

Айрес, Аргентина), яка в субкультурі ченнелінгу вважається всесвітньо відомим автором, вчителем і «каналом» Матері Землі (Гайї) [18], автором численних аудіопрограм, чотирьох книг у серії «Говорить Гайя»: *Одна десята нескінченності, Мудрість для Пробуджуваного Людства, Рішення для Маленької Планети* у двох томах.

Отже з наведеного можна зробити такий висновок. Культурологія відіграє роль метатеорії дослідження проблеми ПР, дозволяє надати поглиблений аналіз змісту культурних практик, пов'язаних з проблемою ПР, їх позиціонування щодо сенсоутворюючого ядра культури епохи, взаємне позиціонування, яке є суттєвим фактором культурної динаміки.

У контексті сучасних ньюейджерівських вчень ченнелінг розглядається як «прокладання каналу», «передача по каналу» інформації від іншої свідомості, що не перебуває в людській формі, як контакт з іншими формами позалюдського, надлюдського розуму, що знаходиться не тільки в астрономічному Всесвіті, але й у багатосвітовому Універсі. Він передбачає відкриття і утримання стійкого каналу зв'язку, «контакту» з тими сутностями, яких усі, хто перебуває в контексті ченнелінгу як культурної практики, вважають не тільки «старшими братами» людства, але й важливими, ледь не вирішальними акторами його історії. Уявлення про останні заповнюється вибагливою комбінаторикою постмодернової культури. Окрім того, в практиці ченнелінгу вбачають спосіб підключення до «всесвітнього розуму», до безмежного резервуару інформації, що існує з моменту виникнення нашого Всесвіту.

Зважаючи на неї, становить інтерес вивчення специфіки процесів космізації в повідомленнях ченнелерів, що належать до першої, другої, а також третьої підгрупи, яка відбиває суттєві риси як ньюейджерівської релігійності, так і механізми культуротворення доби глобалізації; актуалізації давніх релігійно-філософських вчень і залучення нових елементів як науки, так і сайєнтифікованої масової культури.

У тому, що говорять контактери, є суттєві розходження; тим більше що найчастіше вони суперечать один одному, мають значне особистісне забарвлення. Але пошук інваріантів у цих свідченнях, на який спрямоване філософсько-культурологічне, релігієзнавче дослідження феномена, здатне реконструювати езотеричну картину світу, притаманну цьому вченню. Її архітектоніка, динаміка, функції виявляються достатньо стрункими і досконалими. Ця картина світу окреслює, перш за все, межі, кордони людської креативності, які драматично проявилися на початку ХХІ століття; неспроможність віднайти реальні засоби, важелі перетворення зовнішнього світу спонукала людину звертатися до світу внутрішнього, шукати саме в ньому «екзо-езотеричні» чинники подолання людської деструктивності. Засоби для цього вбачаються в строкатих формах ньюейджерівської релігійності, до яких належить і ченнелінг як вкрай складна, багатовимірна соціокультурна форма. В лавах прибічників ченнелінгу виявляється суперечлива позиція щодо його акторів. З одного боку, стверджується, що потенційно, «каналом» здатна стати будь-яка людина, а іншого – що канали спілкування проходять через обраних. Широкий є спектр «свідчень» – від модифікованих сюжетів віртуалізованого соціокомунікативного простору «інформаційно-просвітницького» характеру до претензій досвідченого «ченнелера» на власну обраність, на роль керманіча у соціокультурних трансформаціях сьогодення. Зростання кількості подібних матеріалів, сприятливим середовищем для яких є Всесвітня Мережа, не гарантує їх якості, а досвід свідчить, що й у зміненому стані свідомості людина неспроможна відірватися від земних соціокультурних реалій. Динаміка процесу розгортання ченнелінгу в глобалізованому соціокультурному просторі свідчить про те, що з кожним роком буде з'являтися усе більше і більше як послань «із зовні», так і «каналів» для їх трансляції.

Література

1. Арманд А.Д. Эксперимент «Гейя» — проблема живой Земли [Электронный ресурс] /А.Д. Арманд// Работа выполнена в Институте Географии. Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2001. URL: www.theosophy.ru/lib/gaia.htm (дата звернення: 05.12.2012). – Назва з екрану.
2. Добринина Н. А. Ченнелинг. Помощь Высших сил [Электронный ресурс] // Электрон. текст. дан. [Б.м.], Фикшнбук, 2009. URL: http://fictionbook.ru/author/litagent_ripol/chenneling_pomosh_viysshih_sil/read_online.html?page=1-12 (дата звернення: 20. 12. 2012). – Назва з екрану.
3. Духовная Группа «Храм Огненного Света» [Электронный ресурс] // Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2012. URL: <http://www.xoc2012.narod.ru/> (дата звернення: 27.11.2012).
4. Звёздный Путь. Открытая группа. [Электронный ресурс] // Электрон. текст. дан. [Б.м.], 12. 04. 2011. URL: <http://subscribe.ru/group/zvyozdnyij-put/361465/> (дата звернення: 22.11.2012). – Назва з екрану.

5. ИНТЕРНЕТ-МАГАЗИН журнала «МИРОВОЙ ЧЕННЕЛИНГ: духовные сообщения» [Электронный ресурс] // Электрон. текст. дан. [Б.м.], 1/08/2012. URL: <http://www.magnituduha.info/archives/3523> (дата звернення: 23.12.2012). – Назва з екрану.
6. История создания Группы Света (город Москва, Россия) [Электронный ресурс] // Группа Света 2010-2012. Электрон. текст. дан. [Б.м.]. URL: <http://light-group.info/about.html> (дата звернення: 23.12.2012). – Назва з екрану.
7. Казанский А.Б. Концепция Геи [Электронный ресурс] /А.Б. Казанский// Ноосфера и биосфера. Электрон. текст. дан. [Б.м.], Июнь 2012. URL: <http://duhosin.ru/kontseptsiya-gei/#more-10118> (дата звернення : 05.12.2012). – Назва з екрану.
8. Карта сайта «Русский канал к пробуждению. Ченнелинг» [Электронный ресурс] // Русский канал к пробуждению. Ченнелинг. Электрон. текст. дан. [Б.м.]. URL: <http://rchannel.chat.ru/sitemap.htm> (дата звернення: 23.12.2012). – Назва з екрану.
9. Кларк А. Спасательный отряд / А. Кларк // Библиотека современной фантастики в 15 томах. – Кларк А. Большая глубина. Рассказы. – М. : Молодая гвардия, 1966. – Т. 6. – С. 205-233.
10. Книга Урантии. Полный канонический текст [Электронный ресурс] // Электрон. текст. дан. [Б.м.], Август, 2009 г. URL: <http://www.sir35.ru/BOOK/index.html> (дата звернення : 28.12.2012). – Назва з екрану.
11. Кэрролл Р.Т. Энциклопедия заблуждений: собрание невероятных фактов, занимательных обманов и опасных поверий / Роберт Т. Кэрролл; [пер. с англ.]. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2005. – 675 с.: ил.
12. Лесовский М. ZetaTalk [Электронный ресурс] // Архив Tarranovа. Электрон. текст. дан. [Б.м.], 1999. URL: <http://tarranova.lib.ru/authors/t/trofimov/con01.htm> (дата звернення: 20.12.2012). – Назва з екрану.
13. Майклс К. Непрерывное откровение и ченнелинг / Ким Майклс. [Электронный ресурс] / Ким Майклс // Универсальный Путь. Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2002-2010. URL: <http://www.universalpath.org/showcat.php?id=84> (дата звернення: 05.08.2012). – Назва з екрану.
14. Марсиниак Б. Земля. Плеядианские ключи к Живой Библиотеке / Барбара Марсиниак; [пер. с англ.]. – К.: София; М. : ИД «София», 2003. – 320 с.
15. Марсиниак, Б. Приносящие рассвет. Учение Плеяд / Барбара Марсиниак; [пер. с англ.]. – К.: София, 1999. – 288 с.
16. Марсиниак Б. Путь силы: Мудрость Плеяд для мира в хаосе / Барбара Марсиниак; [пер. с англ.]. – М.: София, 2007. – 304 с.
17. Мистико-эзотерические движения в теории и практике. Проблемы интерпретации эзотеризма и мистцизма: сб. материалов Третьей международной научной конференции / С. В. Пахомов [(отв. ред.); Ю. Ю. Завгородний, С. В. Капранов]. – СПб.: РХГА, 2010. – 288 с.
18. ОФИЦИАЛЬНЫЙ САЙТ ПЕППЕР ЛЬЮИС (PEPPER LEWIS) - [Электронный ресурс] // Ченнелинг Гайи (Гая, Гая, Гайя, Гайа, Gaia) - Мать Земля (Дух Земли). Электрон. текст. дан. [Б.м.]. URL: <http://www.pepperlewis.ru/> (дата звернення : 27.11.2012). – Назва з екрану.
19. Питанов, В. Окультизм и псевдооздоровительные практики. Ченнелинг: «канал» или «сточная канава»? [Электронный ресурс] / Виталий Питанов // Миссионерско-аполлогетический проект «К истине». Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2001 – 2011. URL: http://www.k-istine.ru/occultism/occultism_pitanov-02.htm (дата звернення : 05.08.2012). – Назва з екрану.
20. Рамта. Переправа через реку [Электронный ресурс] формат .doc, 37 стр., с иллюстрациями, размер архива - 550 Кб // Библиотека познавательной литературы и развивающих статей. Электрон. текст. дан. [Б.м.], [Б.г.]. URL: <http://ezocat.ru/index.php/channelling-bc/2414-ramta-pchr> (дата звернення: 26.12.2012). – Назва з екрану.
21. Разль – Майтрея. Библиотека книг для развития [Электронный ресурс] // Электронная библиотека эзотерики «Пазлы». Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2011. URL: <http://www.ezocat.ru/index.php/channelling-bc/591-raely-pi> (Дата звернення 10.11.2013). – Назва з екрану.
22. Разль: Посланник элохимов. [Электронный ресурс] // International Raelian Movement [Б.м.], 2005 - 2013 – URL: <http://ru.rael.org/rael> (дата звернення 10.11.2013). – Назва з екрану.
23. Re: Ченнелинги из инета [Электронный ресурс] // ФОРУМ ПЛЕЯДЫ / СТОЖАРЫ. Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2000, 2002, 2005, 2007. URL: <http://pleiadesstozhary.4admins.ru/viewtopic.php?f=30&p=631> (дата звернення: 26.12.2012). – Назва з екрану.
24. Учение Михаила. Сетевая версия книг «Ченнелинг VII» и «Ченнелинг XIII» [Электронный ресурс] // Русский мини-сайт. Andriy Kostenko,1999. Электрон. текст. дан. [Б.м.], Обновлено 8 сентября 2007. URL: <http://http://www.green-door.narod.ru/micmain.html> (дата звернення: 21.12.2012). – Назва з екрану.
25. Учения Новой Эры. > Ченнелинг [Электронный ресурс] // ИД «София». Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2002-2012. URL: <http://sophia.ru/cat/cat34/list6.html> (дата обращения: 26.12.2012) (дата звернення: 26.12.2012). – Назва з екрану.
26. Фатюшин В. Осторожно: Ченнелинг! [Электронный ресурс] Владислав Фатюшин // Мир Анубиса «Аномальные новости». Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2001-2011. URL: <http://anubis.sokrytoe.com/7696-ostorozhno-channelling.html> (дата звернення: 24.12.2012). – Назва з екрану.

27. Ченеллинг. Энциклопедический словарь . 2009. [Электронный ресурс] // Словари и энциклопедии на Академике. Электрон. текст. дан. [Б.м.], 2000-2010. URL: <http://www.ic.academic.ru> (дата звернення : 05. 08. 2012). – Назва з екрану.
28. Ченнелинг [Электронный ресурс] // Энциклопедия заблуждений. – Библиотека Скептика. Электрон. текст. дан. [Б.м.], Февраль 14, 2012. URL: <http://skepdic.ru/chenneling> (дата звернення : 02.12.2012). – Назва з екрану.
29. Ченеллинг I – XVI. Галактическая Семья: сб. материалов; [пер. с англ.]. / С. Грабовецкий, В. Ижакевич, И. Митрофанова. – К.: София, 1999.
30. Щедрін А.Т. Міфологема «Жива Земля» як феномен «вторинної» міфотворчості: (напрямки еволюції у світоглядній свідомості сьогодення) / А.Т. Щедрін // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – (Серія: «Теорія культури та філософія науки»). – Х., 2005. – № 660. – С. 75–85.
31. Щедрін А.Т. Пошук позаземних цивілізацій як глобальна проблема сучасності: соціокультурні виміри / А.Т. Щедрін // Вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. – К.: НТУУ «КПІ». – 2012. – №3 (15). – С. 61-67.
32. Щедрин А.Т. Телепатические «контакты» с иными мирами или синдром Кандинского – Клерамбо? / А.Т. Щедрин // Гуманітарний часопис. – 2005. – № 4. – С.112 – 119.
33. Щедрін А.Т. Феномен «Мовчання Неба» / А.Т. Щедрін // Філософська думка. – К., 2008. – № 3. – С. 47-61.
34. Щедрин А.Т. Философско-антропологические аспекты проблемы поиска внеземных цивилизаций / А.Т. Щедрин // Антропологічні виміри філософських досліджень. – Дніпропетровськ, 2013. – Вип. 3. – С. 30–42.
35. Щедрин, А.Т. Философско-культурологический анализ спиритизма в творческом наследии Т.И. Буткевича / А.Т. Щедрин // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – (Серія: «Теорія культури та філософія науки»). – 2011. – № 980. – Вип. 47. – С. 174–185.
36. Щедрин А.Т. Ченнелинг: метаантропологические установки как показатель космизации религиозного сознания / А.Т. Щедрін // Роль науки, релігії та суспільства у формуванні моральності особистості. релігійні цінності як фактор формування соціальної ідентичності: матеріали XXVIII Міжнар. науково-практ. конф. 26 листопада 2010 р. – Донецьк, 2010. – С. 35–39.
37. Щедрін А. Т. Ченнелінг як індикатор динаміки постмодерної релігійності: філософсько-релігієзнавчі, культурологічні виміри / А.Т. Щедрін // Культура України : зб. наук. праць / Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2013. – Вип. 40. – С. 150–160.
38. Щедрін А. Т. Ченнелінг як культурна практика доби постмодерну: геокосмічні виміри / А.Т. Щедрін // Культура України : зб. наук. праць / Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2013. – Вип. 41. – С. 70–81.

References

1. Armand A.D. Eksperiment «Geya» — problema zhivoy Zemli [Elektronnyy resurs] /A.D. Armand// Rabota vpolnena v Institute Geografii. Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2001. URL: www.theosophy.ru/lib/gaia.htm (data zvernennya: 05.12.2012). – Nazva z ekranu.
2. Dobrina N. A. Chenneling. Pomoshch' Vysshikh sil [Elektronnyy resurs] // Elektron. tekst. dan. [B.m.], Fikshnbuk, 2009. URL: http://fictionbook.ru/author/litagent_ripol/chenneling_pomosh_viysshikh_sil/read_online.html?page=1-12 (data zvernennya: 20. 12. 2012). – Nazva z ekranu.
3. Dukhovnaya Gruppya «Khram Ognennogo Sveta» [Elektronnyy resurs] // Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2012. URL: <http://www.xoc2012.narod.ru/> (data zvernennya: 27.11.2012).
4. Zvezdnyy Put'. Otkrytaya gruppya. [Elektronnyy resurs] // Elektron. tekst. dan. [B.m.], 12. 04. 2011. URL: <http://subscribe.ru/group/zvyozdnyiy-put/361465/> (data zvernennya: 22.11.2012). – Nazva z ekranu.
5. INTERNET-MAGAZIN zhurnala «MIROVOY ChENNELING: dukhovnye soobshcheniya» [Elektronnyy resurs] // Elektron. tekst. dan. [B.m.], 1/08/2012. URL: <http://www.magnituduha.info/archives/3523> (data zvernennya: 23.12.2012). – Nazva z ekranu.
6. Istoriya sozdaniya Gruppy Sveta (gorod Moskva, Rossiya) [Elektronnyy resurs] // Gruppy Sveta 2010-2012. Elektron. tekst. dan. [B.m.]. URL: <http://light-group.info/about.html> (data zvernennya: 23.12.2012). – Nazva z ekranu.
7. Kazanskiy A.B. Kontsepsiya Gei [Elektronnyy resurs] /A.B. Kazanskiy// Noosfera i biosfera. Elektron. tekst. dan. [B.m.], Iyun' 2012. URL: <http://duhosin.ru/kontsepsiya-gei/%more-10118> (data zvernennya : 05.12.2012). – Nazva z ekranu.
8. Karta sayta «Russkiy kanal k probuzhdeniyu. Chenneling» [Elektronnyy resurs] // Russkiy kanal k probuzhdeniyu. Chenneling. Elektron. tekst. dan. [B.m.]. URL: <http://rchannel.chat.ru/sitemap.htm> (data zvernennya: 23.12.2012). – Nazva z ekranu.
9. Klark A. Spasatel'nyy otryad / A. Klark // Biblioteka sovremennoy fantastiki v 15 tomakh. – Klark A. Bol'shaya glubina. Rasskazy. – M. : Molodaya gvardiya, 1966. – T. 6. – S. 205-233.

10. Kniga Urantii. Polnyy kanonicheskiy tekst [Elektronnyy resurs] // Elektron. tekst. dan. [B.m.], Avgust, 2009 g. URL: <http://www.sir35.ru/BOOK/index.html> (data zvernennya : 28.12.2012). – Nazva z ekranu.
11. Kerroll R.T. Entsiklopediya zabluzhdeniy: sobranie neveroyatnykh faktov, zanimatel'nykh obmanov i opasnykh poveriy / Robert T. Kerroll; [per. s angl.]. – M. : Izdatel'skiy dom «Vil'yams», 2005. – 675 s.: il.
12. Lesovskiy M. ZetaTalk [Elektronnyy resurs] // Arkhiv TarraNova. Elektron. tekst. dan. [B.m.], 1999. URL: <http://tarranova.lib.ru/authors/t/trofimov/con01.htm> (data zvernennya: 20.12.2012). – Nazva z ekranu.
13. Maykls K. Nepreryvnoe otkrovenie i chenneling / Kim Maykls. [Elektronnyy resurs] / Kim Maykls // Universal'nyy Put'. Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2002-2010. URL: <http://www.universalpath.org/showcat.php?id=84> (data zvernennya: 05.08.2012). – Nazva z ekranu.
14. Marsiniak B. Zemlya. Pleyadianskie klyuchi k Zhivoy Biblioteke / Barbara Marsiniak; [per. s angl.]. – K.: Sofiya; M. : ID «Sofiya», 2003. – 320 s.
15. Marsiniak, B. Prinostyashchie rassvet. Uchenie Pleyad / Barbara Marsiniak; [per. s angl.]. – K.: Sofiya, 1999. – 288 s.
16. Marsiniak B. Put' sily: Mudrost' Pleyad dlya mira v khaose / Barbara Marsiniak; [per. s angl.]. – M.: Sofiya, 2007. – 304 s.
17. Mistiko-ezotericheskie dvizheniya v teorii i praktike. Problemy interpretatsii ezoterizma i mistitsizma: sb. materialov Tret'ey mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii / S. V. Pakhomov [(otv. red.); Yu. Yu. Zavgorodniy, S. V. Kapranov]. – SPb.: RKhGA, 2010. – 288 s.
18. OFITSIAL'NYY SAYT PEPPER L"YUIS (PEPPER LEWIS) - [Elektronnyy resurs] // Chenneling Gayi (Geya, Gaya, Gayya, Gaya, Gaia) - Mat' Zemlya (Dukh Zemli). Elektron. tekst. dan. [B.m.]. URL: <http://www.pepperlewis.ru/> (data zvernennya : 27.11.2012). – Nazva z ekranu.
19. Pitanov, V. Okkul'tizm i psevdoozdorovitel'nye praktiki. Chenneling: «kanal» ili «stochneya kanava»? [Elektronnyy resurs] / Vitaliy Pitanov // Missionersko-apollogeticheskiy proekt «K istine». Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2001 – 2011. URL: http://www.k-istine.ru/occultism/occultism_pitanov-02.htm (data zvernennya : 05.08.2012). – Nazva z ekranu.
20. Ramta. Pereprava cherez reku [Elektronnyy resurs] format .doc, 37 str., s illyustratsiyami, razmer arkhiva - 550 Kb // Biblioteka poznavatel'noy literatury i razvivayushchikh statey. Elektron. tekst. dan. [B.m.], [B.g.]. URL: <http://ezocat.ru/index.php/chenneling-bc/2414-ramta-pchr> (data zvernennya: 26.12.2012). – Nazva z ekranu.
21. Rael' – Maytreya. Biblioteka knig dlya razvitiya [Elektronnyy resurs] // Elektronnaya biblioteka ezoteriki «Pazly». Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2011. URL: <http://www.ezocat.ru/index.php/chenneling-bc/591-raely-pi> (Data zvernennya 10.11.2013). – Nazva z ekranu.
22. Rael': Poslannik elokhimov. [Elektronnyy resurs] // International Raelian Movement [B.m.], 2005 - 2013 – URL: <http://ru.rael.org/rael> (data zvernennya 10.11.2013). – Nazva z ekranu.
23. Re: Chennelingi iz ineta [Elektronnyy resurs] // FORUM PLEYaDY / STOZhARY. Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2000, 2002, 2005, 2007. URL: <http://pleiadesstozhary.4admins.ru/viewtopic.php?f=30&p=631> (data zvernennya: 26.12.2012). – Nazva z ekranu.
24. Uchenie Mikhaila. Setevaya versiya knig «Chenneling VII» i «Chenneling XIII» [Elektronnyy resurs] // Russkiy mini-sayt. Andriy Kostenko, 1999. Elektron. tekst. dan. [B.m.], Obnovlen 8 sentyabrya 2007. URL: <http://http://www.green-door.narod.ru/micmain.html> (data zvernennya: 21.12.2012). – Nazva z ekranu.
25. Ucheniya Novoy Ery. > Chenneling [Elektronnyy resurs] // ID «Sofiya». Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2002-2012. URL: <http://sophia.ru/cat/cat34/list6.html> (data obrashcheniya: 26.12.2012) (data zvernennya: 26.12.2012). – Nazva z ekranu.
26. Fatyushin V. Ostorozhno: Chenneling! [Elektronnyy resurs] Vladislav Fatyushin // Mir Anubisa «Anomal'nye novosti». Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2001-2011. URL: <http://anubis.sokrytoe.com/7696-ostorozhno-chenneling.html> (data zvernennya: 24.12.2012). – Nazva z ekranu.
27. Chenelling. Entsiklopedicheskiy slovar' . 2009. [Elektronnyy resurs] // Slovarei i entsiklopedii na Akademike. Elektron. tekst. dan. [B.m.], 2000-2010. URL: <http://www.ic.academic.ru> (data zvernennya : 05. 08. 2012). – Nazva z ekranu.
28. Chenneling [Elektronnyy resurs] // Entsiklopediya zabluzhdeniy. – Biblioteka Skeptika. Elektron. tekst. dan. [B.m.], Fevral' 14, 2012. URL: <http://skepdic.ru/chenneling> (data zvernennya : 02.12.2012). – Nazva z ekranu.
29. Chenelling I – XVI. Galakticheskaya Sem'ya: sb. materialov; [per. s angl.]. / S. Grabovetskiy, V. Izhakevich, I. Mitrofanova. – K.: Sofiya, 1999.
30. Shchedrin A.T. Mifolohema «Zhyva Zemlya» yak fenomen «vto-rynnoi» mifotvorchosti: (napriamky evoliutsii u svitohliadnii svidomosti sohodennia) / A.T. Shchedrin // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. B.H. Karazina. – (Serii: «Teoriia kultury ta filosofii nauky»). – X., 2005. – № 660. – S. 75–85.
31. Shchedrin A.T. Poshuk pozazemnykh tsyvilizatsii yak hlobalna problema suchasnosti: sotsiokulturni vymiry/ A.T. Shchedrin // Visnyk natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo: zb. nauk. prats. – K. : NTUU «KPI». – 2012. – №3 (15). – S. 61-67.

32. Shchedrin A.T. Telepaticheskie «kontakty» s inymi mirami ili sindrom Kandinskogo – Klerambo? / A.T. Shchedrin // Gumanitarniy chasopis. – 2005. – № 4. – S.112 – 119.
33. Shchedrin A.T. Fenomen «Movchannia Neba» / A.T. Shchedrin // Filosofska dumka. – K., 2008. – № 3. – S. 47-61.
34. Shchedrin A.T. Filosofsko-antropologicheskie aspekty problemy poiska vnezemnykh tsivilizatsiy / A.T. Shchedrin // Antropologichni vimiri filosofskikh doslidzhen'. – Dnipropetrovs'k, 2013. – Vip. 3. – S. 30–42.
35. Shchedrin, A.T. Filosofsko-kul'turologicheskii analiz spiritizma v tvorcheskom nasledii T.I. Butkevicha / A.T. Shchedrin // Visnik Kharkivs'kogo natsional'nogo universitetu im. V.N. Karazina. – (Seriya. : «Teoriya kul'turi ta filosofiya nauki»). – 2011. – № 980. – Vip. 47. – S. 174–185.
36. Shchedrin A.T. Chenneling: metaantropologicheskie ustanovki kak pokazatel' kosmizatsii religioznogo soznaniya / A.T. Shchedrin // Rol' nauki, religii ta suspil'stva u formuvanni moral'nosti osobistosti. religiyi tsinnosti yak faktor formuvannya sotsial'noi identichnosti: materiali XXVIII Mizhnar. naukovoprakt. konf. 26 listopada 2010 r. – Donets'k, 2010. – S. 35–39.
37. Shchedrin A. T. Chennelin yak indyktor dynamiky postmodernoi relihiinosti: filosofsko-relihiiezhnavchi, kulturolohichni vymiry / A.T. Shchedrin // Kultura Ukrainy: zb. nauk. prats / Khark. derzh. akad. kultury. – X. : KhDAK, 2013. – Vyp. 40. – S. 150–160.
38. Shchedrin A. T. Chennelin yak kulturna praktyka doby postmodernu: heokosmichni vymiry / A.T. Shchedrin // Kultura Ukrainy: zb. nauk. prats / Khark. derzh. akad. kultury. – X. : KhDAK, 2013. – Vyp. 41. – S. 70–81.

Щедрин Анатолий Трофимович, доктор культурологи, профессор

Ченнелинг: поиски разума во вселенной в контексте постмодернистской религиозности (культурологические измерения)

Рассмотрены особенности ченнелинга как феномена постмодернистской религиозности, который сформировался в западном сегменте социокультурного пространства; представлены ретроспекции ченнелинга как целостной культурной практики и его особенности бытия в современной форме; подчеркнута роль ченнелинга как индикатора космизации культуры и средства установления реальных контактов с внеземным разумом, Живой Землей как космическим субъектом.

Ключевые слова: ченнелинг; внеземной разум; постмодернистская религиозность; «Нью Эйдж»; архаизация культуры; эзотеризм; теория культуры; культурная практика; социокультурное пространство; Книга Урантии; геокосмизм; «Живая Земля»; космизация культуры.

Tshedrin Anatoliy Trofimovich, Doctor of Cultural Studies, Professor

Channeling: in search of the intelligence of the universe in the context of postmodern religious (cultural dimension)

Topicality of the research. In the socio-cultural environment of the postmodern is spreading the concept of «channeling» (from the English «channel»). In the Russian and Ukrainian languages is analogous to the term «kontakterstvo». However, the term «contact» is not the best to describe the phenomenon of channeling as prevents a clear demarcation of the fundamentally different cultural practices. Category of «contact» is widely used in the context of studying the problem of extraterrestrial civilizations (ETC), which is fundamental to the whole culture. In the problem of ETC preserved and deepened the traditional measure – world-outlook and philosophy, religious studies, art, literature. From the middle of the twentieth century reveal new – scientific, technical, educational, political, legal, etc. – whose number is constantly increasing. The establishment of a real contact with the ETC or the confirmation of their existence in the universe with the help of technical means, which offers a modern radio astronomy, or those that are outside of its borders (rational ufology; paleovizitologiya; archeology of the moon and the solar system; everettika, etc.) can become final act of transforming the philosophical concept of extraterrestrial intelligence (ETI). Her final transition into practice will open completely new horizons for the future development of mankind. Waiting Contact with ETI is accompanied by animation of the cultural forms in which it is expressed. These forms are not only quantitatively grow in today's socio-cultural space, but sometimes get sick and character. Rising expectations of establishing contact with ETI is an indicator of the deep social and cultural transformation that swept humanity. Her part is the transformation of a globalized culture that accompanied archaization, the return of those forms which seem from past development. The simultaneous weakening of the streamlined forms of understanding of reality – especially science – defined setting of many fundamental problems not only in socio-humanitarian and natural science knowledge, but also the technical and technological activities. Among them was the problem of searching for ETC. In the context of a weakening of the rationalist dominant culture gets a second wind» religion. In a globalized socio-cultural environment is an extended set of colorful reproduction of philosophical and religious movements that have generic name of «New Age», «New Century». These movements have declared the idea of a new age» as a qualitatively new period in the evolution of mankind. Nyueydzherovskoy part of a powerful wave of religiosity nyueydzherovskogo esotericism is channeling, which pins hopes on

the transformation of humanity is in contact with the polymorphous ETI. **The purpose of the study** – to analyze the structuring of the phenomenon of channeling, which occurred during the last quarter of the twentieth century, The impact sayentifikatsii and kosmizatsii of the culture as a sustainable trend in the development of late-modern religious and philosophical, esoteric projections of the fundamental problem of being ETI. **The analysis of empirical data and research.** In a globalized socio-cultural environment, its communicative segment channeling received representation associations followers of traditional publishing, as a cultural practice, he found not only the display on the World Wide Web, but also turned it into a completely new field of self-reproduction. Channeling as a multidimensional socio-cultural phenomenon has attracted the attention of philosophers and cultural studies, religious studies and theology, psychology journalists discussed at conferences on psychiatry and the history of religions. **The main material of the study.** First of all, channeling reflected the contradictory processes associated with sayentifikatsiyei and kosmizatsiyei of culture. During the second half of the twentieth century in the context of the functioning of the scientific world is an extremely complex process lasting transformation of the philosophical concept of extraterrestrial intelligence in specific scientific concepts of ETC, methods and methodology of their searches and communication with them, which have an operational focus and form a specific socio-cultural cluster. At the same time sayentifikatsiya and kosmizatsiya of the culture of late modernity, behind the emergence of new – including religious and philosophical, esoteric – projections of the fundamental problem of being ETI. One consequence of this process is channeling that occupies a prominent place among the religious and philosophical currents of the «New Era». The activity of the factors and mechanisms of reproduction conceptual constructs channeling in the context of contemporary culture. It is emphasized that the trend of its development, which is becoming the dominant (or subdominant), the geometry of socio-cultural space. Because of these changes, it becomes a point of focus point of the «assembly» of other trends, the formation of a new cluster. The role in kosmizatsii of channeling systems Michael, International Raelian Movement. Found that within the subculture of channeling the important place occupied by the metaphysical teachings of the aliens from the constellation of the Pleiades, as set out in the books of Barbara Marciniak. As spiritualism, Theosophy, channeling is a religious and philosophical teachings of Continuing Revelation, which gives him the opportunity to adjustment and transformation in accordance with the new socio-cultural realities of dogmatic interpretation schemes personalistic traditional doctrinal religions that emerged in the era of civilization. Form akin to channeling , in particular the Soviet socio-cultural environment is the doctrine of «World Rose» D. Andreev. Channeling is a clear manifestation of religious syncretism inherent in all epochs of deep socio-cultural transformations. However, the syncretic nature of channeling leads to an increase in tension with traditional doctrinal religions era of civilization. Streamlined supporters of the concept of channeling imagery inherent in the testimony of the most channelers, obviously gravitate to science fiction as a cultural practice of modern and postmodern - as a mass and elite, intellectual. The observed flexibility of interpretation of reality schemes proposed in the context of channeling helps to attract a cluster of phenomena that constitute its substrate deviant scientific, pseudo-scientific, pseudo-scientific concepts of different nature and focus. An example of this is the «Urantia Book». In the conceptual substrate channeling included environmental beliefs, socio-cultural myth «Live Earth», which reflects not only the growing threat of environmental catastrophe, the exhaustion of the technical and technological development path of humanity, which has evolved over the past centuries, and its geo-spatial installation. **Conclusions.** Cultural Studies has an important function metastudy of the problem ETI, opens the possibility of an in-depth analysis of the content of cultural practices associated with the problem of ETI, their positioning relative to the semantic core culture era. Relative positioning is essential cultural dynamics. In the context of modern nyueydzherovskih channeled teachings regarded as «paving the channel», «pass through the channel» information from another consciousness, which is not in human form, as contact with other forms of extra-human, superhuman intelligence, which is not only in the astronomical universe, but The many-worlds of the Universe.

Key words: channeling; extraterrestrial intelligence (ETI); post-modern religiosity; «New Age»; archaization culture; esoterism; theory of culture; cultural practices; socio-cultural space; Urantia Book; geokosmizm; «Live Earth»; kosmizatsiya culture.